TLAČOVÁ SPRÁVA

NCZI: Väčšina polročných detí je na Slovensku dojčených

Bratislava, 01. 08. 2025

Svetový týždeň dojčenia si každoročne pripomíname prvý augustový týždeň. Na Slovensku dojčí po prepustení z pôrodnice vyše 90 % žien, no s každým pribúdajúcim mesiacom sa počet detí vyživovaných materským mliekom postupne znižuje. Podľa Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI) v roku 2023 dojčila aj po šiestich mesiacoch od pôrodu viac ako polovica matiek.

V roku 2023 bolo na celom svete dojčených 48 % detí vo veku 6 mesiacov. Slovenské deti sú v rámci tejto štatistiky nad celosvetovým priemerom. „*Podľa údajov Národného centra zdravotníckych informácií bolo v roku 2023 plne dojčených 55 % bábätiek na konci šiesteho mesiaca života,*“ približuje hovorkyňa NCZI Alena Krčová. Cieľom Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) je dosiahnuť, aby bolo dojčenie v roku 2030 dopriate sedemdesiatim percentám detí vo veku šiestich mesiacov.

Plne dojčených detí je najviac v Bratislavskom kraji, kde bol v roku 2023 podiel polročných dojčiat kŕmených výlučne materským mliekom až 68 %. Nasledoval Trenčiansky kraj (59 %) a Prešovský kraj (57 %). Naopak, na opačnom konci rebríčka sú deti z Banskobystrického kraja, kde bolo plne dojčených len 47 % dojčiat na konci šiesteho mesiaca života.

WHO a UNICEF odporúčajú **včasné priloženie novorodenca k prsníku do jednej hodiny po pôrode a výhradné dojčenie počas prvých 6 mesiacov života**. Následne radia pokračovať v dojčení do 2 rokov života dieťaťa, prípadne aj dlhšie. „*Pre rozvoj správnej laktácie je podstatné včasné prisatie, ktoré by malo prebehnúť ešte na pôrodnej sále, bezprostredne po pôrode. Súčasťou popôrodnej starostlivosti je aj kontakt koža na kožu, ktorý stimuluje hormonálnu reakciu a má vplyv na rozvoj vzťahovej väzby medzi matkou a novorodencom. Dôležité je od začiatku podporovať častú frekvenciu prisatia a stimuláciu bradaviek,*“ vysvetľuje diplomovaná pôrodná asistentka PhDr. Adriana Nemčoková, PhD., MPH, ktorá je zároveň viceprezidentkou Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek (SK SaPA).

Na základe zozbieraných dát **bolo u 62 % všetkých živonarodených detí na Slovensku začaté dojčenie** (priloženie novorodenca k prsníku matky) **do jednej hodiny po narodení**. Pri spontánnom pôrode bol tento podiel ešte vyšší (77 %), pri pôrode cisárskym rezom to bolo len 32 % živonarodených. V prípade predčasne narodených novorodencov je situácia zložitejšia. Len u 18,3 % predčasne narodených detí do 37. týždňa tehotenstva bolo začaté dojčenie do 1 hodiny. Pritom práve táto skupina nezrelých novorodencov a novorodencov, ktorí si vyžadujú intenzívnu zdravotnú starostlivosť, profituje z dojčenia ešte viac ako ich rovesníci narodení v termíne. Materské mlieko je pre nich ako liek, keďže podporuje ich adaptáciu na život v externom prostredí,

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:
Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie a marketingu
Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

znižuje výskyt komplikácií spôsobených predčasným pôrodom, chráni ich pred infekciou, pozitívne ovplyvňuje ich kognitívny a psychomotorický vývin a dozrievanie tráviaceho traktu.

Podľa hovorkyne NCZI Aleny Krčovej: „***Po prepustení dieťaťa domov z pôrodnice alebo po preklade na iné oddelenie bolo 92 % detí vyživovaných materským mliekom.*** *Podiel novorodencov kŕmených umelou výživou samostatne alebo spolu s materským mliekom bol 49 %. U 9 % detí bolo podávané mlieko z banky a u 4 % detí bola podávaná parenterálna výživa.*“

G 1 Vývoj podielu plne dojčených detí na konci 6. mesiaca života v % 2009 – 2023

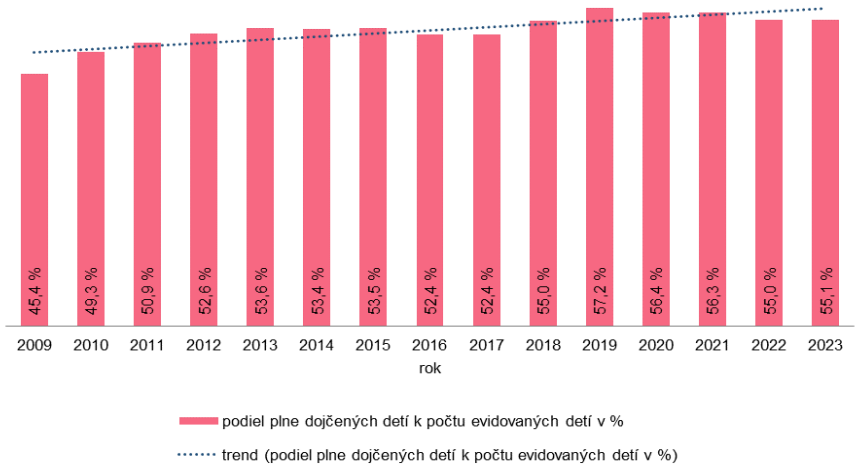

G 2 Podiel plne dojčených detí k počtu evidovaných detí v % v roku 2023

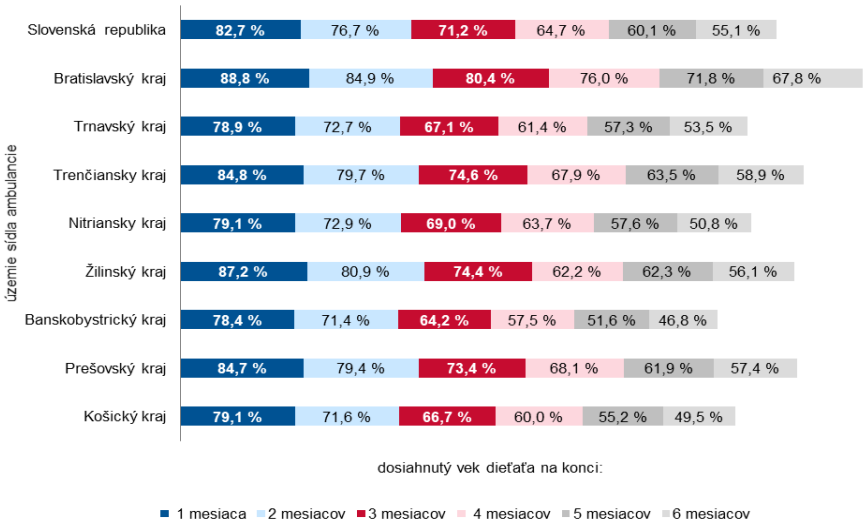

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:
Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie a marketingu
Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

Materské mlieko je ideálna výživa pre dojčatá. Svojím zložením je optimálnym zdrojom živín, rastových a imunologických faktorov. Je bezpečné, čisté a obsahuje protilátky, ktoré pomáhajú chrániť pred mnohými bežnými detskými chorobami. Poskytuje všetku energiu a živiny, ktoré dieťa potrebuje počas prvých mesiacov života a aj naďalej pokrýva až polovicu nutričných potrieb dieťaťa (počas druhej polovice prvého roka života), resp. až jednu tretinu (počas druhého roka života).

Dojčenie má pozitívny vplyv nielen na zdravie detí, ale aj ich mám.

Výhody dojčenia pre dieťa

- Okrem vyváženého zloženia cukrov, tukov a bielkovín potrebných pre správny vývoj detského organizmu sa dieťaťu prostredníctvom materského mlieka dostáva aj veľké množstvo materských protilátok a imunitných buniek potrebných pre správnu ochranu organizmu.
- Materské mlieko chráni dieťa pred chronickými ochoreniami, pomáha predchádzať respiračným infekciám, infekciám gastrointestinálneho traktu, podporuje rast a dozrievanie čriev.
- U dojčiat kŕmených materským mliekom je nižšie riziko rozvoja detskej obezity v neskoršom veku a rovnako aj cukrovky 1. a 2. typu.
- Dojčenie podporuje zmyslový a kognitívny vývoj – u dojčených detí sú preukázané lepšie výsledky v testoch inteligencie.
- Vzniká pri ňom intenzívna vzájomná väzba, ktorá dieťaťu poskytuje pocit bezpečia a vytvára optimálny základ pre vzťahy do budúcnosti.

Výhody dojčenia pre matku

- Dojčenie znižuje riziko popôrodného krvácania a pomáha maternici zmenšiť sa na pôvodnú veľkosť.
- Počas laktácie sa uvoľňuje hormón oxytocín, ktorý pomáha predchádzať rozvoju popôrodnej depresie a vytvárať citovú väzbu s dieťaťom.
- Dojčenie dokázateľne znižuje riziko rakoviny prsníka a vaječníkov.
- Dojčiace matky majú podľa štúdií nižšiu pravdepodobnosť, že budú trpieť cukrovkou 2. typu, kardiovaskulárnymi chorobami, vysokým cholesterolom a osteoporózou.
- Laktácia sa spája s vyšším energetickým výdajom a pomáha tak k rýchlejšiemu a jednoduchšiemu odbúraniu popôrodných kilogramov.

Svetový týždeň dojčenia je kampaň organizovaná Svetovou alianciou pre dojčenie. Každý rok si ho za podpory WHO a UNICEF pripomíname od 1. do 7. augusta. Tohtoročná téma sa zameriava na životné prostredie a klimatické zmeny. Cieľom je vyzdvihnúť dojčenie ako jeden zo spôsobov pri vytváraní udržateľného prostredia a znižovania dopadu klimatických zmien súvisiacich s využívaním umelej dojčenskej mliečnej výživy.

Do kampane na podporu dojčenia sa každoročne zapája aj **Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek**. Na otázky o dojčení odpovedá jej viceprezidentka **PhDr. Adriana Nemčoková, PhD., MPH, dipl. p. a.**

Ako sa môžu budúce mamičky pripraviť na dojčenie ešte pred pôrodom?
Príprava na dojčenie je dôležitá už počas tehotenstva. Dostupné sú kurzy psychofyzickej prípravy na pôrod a dojčenie, ktoré ponúkajú mnohé pôrodnice, centrá, ale aj pôrodné asistentky, ktoré sa tejto problematike venujú. Mamičkám vysvetlia výhody dojčenia, techniky pri dojčení, správne polohy aj s ukážkami a zároveň poskytnú inštrukcie zamerané na starostlivosť o prsníky. Dôležitou

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:
Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie a marketingu
Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

súčasťou je téma venujúca sa životospráve s dôrazom na správnu výživu a vhodný pohyb počas tehotenstva. Ešte pred pôrodom je ideálne dohodnúť si stretnutie s laktačnou konzultantkou, ktorá dokáže odhaliť možné problémy. Pre správny rozvoj laktácie hrá významnú úlohu tiež podpora od najbližších.

Existujú nejaké prekážky pri dojčení, napríklad úpravy prsníkov, alebo platí, že každá žena môže dojčiť?
Silikónové implantáty alebo úpravy prsníkov môžu komplikovať dojčenie, no nie sú prekážkou. Niektoré ženy dokážu dojčiť aj s implantátmi, iné môžu mať obmedzenia. Každá žena môže dojčiť, avšak je dôležité individuálne hodnotiť možnosti a prípadné obmedzenia. Kontraindikáciou dojčenia môžu byť závažné ochorenia matky alebo novorodenca, no je nevyhnutné, aby závažnosť zvážil lekár. Dojčiť nemôžu mamičky užívajúce lieky, ktoré sa pri dojčení neodporúčajú. Stretávame sa aj traumou z nedojčenia. V takom prípade je dôležité klásť dôraz na empatickú podporu, poučenie o možnostiach alternatívnej starostlivosti a, ak je to potrebné, odporúčame aj psychologickú pomoc. Dôležité je, aby mali ženy prístup k odborníkom, dostávali správne informácie a cítili sa podporené počas celej cesty dojčenia.

Aké povinnosti majú zamestnávatelia voči dojčiacim matkám?
V Zákonníku práce sa uvádza, že matke, ktorá dojčí svoje dieťa, je zamestnávateľ povinný poskytnúť okrem prestávok v práci aj osobitné prestávky na dojčenie. Matke, ktorá pracuje po určený týždenný pracovný čas, patria na každé dieťa do konca šiesteho mesiaca jeho veku dve polhodinové prestávky na dojčenie a v ďalších šiestich mesiacoch jedna polhodinová prestávka na dojčenie za zmenu. Tieto prestávky možno zlúčiť a poskytnúť na začiatku alebo na konci pracovnej zmeny. Ak pracuje po kratší pracovný čas, ale aspoň polovicu určeného týždenného pracovného času, patrí jej len jedna polhodinová prestávka na dojčenie, a to na každé dieťa do konca šiesteho mesiaca jeho veku. Prestávky na dojčenie sa započítavajú do pracovného času ženy a poskytuje sa za ne náhrada mzdy v sume jej priemerného zárobku.

V prípade akýchkoľvek otázok o dojčení a hľadaní laktačného poradenstva sa môžu mamičky obrátiť na Inštitút pre podporu dojčenia, ktorý združuje a vzdeláva profesionálne laktačné konzultantky. Ako jediný na Slovensku má akreditáciu Ministerstva zdravotníctva SR pre vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v oblasti laktácie a dojčenia.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:
Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie a marketingu
Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk